

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 3. Ignatius & Xaverius recenter inter Sanctos relati celebrantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Variarum
linguarum
peritia.

Virtutes.

TUJAO

Morbui.

Fimbria
pompa.

CAPUT

III.

Ignatius &
Xaverius re-
center inter
Sanctos re-
lati celebra-
tur, & alia
res narra-
tur.

Urvaicensium
Barbarorum
ludi.

Urvaicisum
Baptismi.

Societas ve-
nata.

Lullanam, Kakanam & Tonocotanam Indorum linguas addidit, quarum beneficio aliquot millia Barbarorum per Baptismum variis in locis Christianis addidit. Ut verò efficax esset Divini Numinis ad convertendas animas instrumentum, erga Majores obedientiam, corporis & animi puritatem, internam externamque modestiam, carnis afflictandæ studium, mansuetudinem, precandi assiduitatem, & cæteras virtutes Apostolicis viris conducibiles magno nisu consecrabatur. Mutius Vitelliscus, perspecto coram viri candore, columbulam suam vocitavit. Non semel siccissimo tempore, & Sole omnia adurente, pluviam precibus à Deo impetrasse creditus est. Animarum justus æstimator dicere solitabat, labores omnes à se tot Barbarorum in regionibus per tot annos toleratos, cum unius animæ lucto comparatos, nullos penè sibi videri. In Sancti Michaëlis Tucumania urbe, puerorum Congregatione institutâ, ad eò Marianum amorem teneræ ætati infillavit, ut exemplo permoti urbis primores, & ipse provinciæ Prætor, in album Sodalium cum pueris referri voluerint. Rectoratum Cordubensem paulò ante mortem tanto affectu successori tradidit, quanto ad cœlestem patriam anhelabat. Hydropisi lethali lecto affixus, ubi audiit nuncium de relato inter Sanctos Divo Ignatio, detineri non potuit, quin cum reliquis collegis gratias acturus ad templum se conferret, exclamans: *Claudi ambulant, surdi audiunt.* Monitus ut ab novo indigete, cujus olim auxilio à periculoso casu liberatus fuerat, sospitatem flagitaret, cum hac voce abnuvit: *Non tentabo Dominum meum.* Si qui hîc ea, quæ in procuratore Romana egit, & quæ alibi à me de eo narrata sunt, attexere velint, abundè sufficient, ut inter Provinciæ nostræ viros illustres referatur. Funus ejus prosequuti sunt Religiosi omnes & cives, tanto concursu, quantum innocens ejus vita, Hispanis æquè ac Indis per totam Provinciam utilissima, merebatur.

ADULTO jam anno, ubi authentico Romani Pontificis Diplomate cognitum est, Ignatium Loiolam, & Franciscum Xaverium, superiori anno inter Sanctos fuisse relatos, Australes hæ regiones, quòd multa sibi Ignatii ope cœlitus concessa profiterentur, & Xaverii exemplo Socios ad animarum lucrum incitatissimos experirentur, ludos instituere apparatus. In Hispanorum urbibus & Indorum pagis domi foris que nullis sumptibus paritum, & omnes ingeniorum vires pietatisque industriæ expromptæ sunt, quò se novis Indigetibus gratos præberent. Super omnes tamen rei novitate in Assumptionis urbe placuere Urvaicenses aliquot pueri, nuper Christum professi: illuc ab Rocho Gonfalvio ducti, qui inter festivissimos urbis apparatus in duas turmas divisi, partim Barbarorum, partim Christianorum amictu, pugnam ad præscriptum fidium levissimâ saltatione representavere. Barbari varietate plumarum insignes, clavâ & arco, Christiani oblongâ Cruce pugnant. Dispar utrorumque saltandi modus eodem musicorum instrumentorum concentu regebatur. Nunc videre erant agmina secernentes, nunc implicantes, nunc impetu utrimque facto sese quasi punctim impetentes: sæpè aream geminâ serie secabant, deinde ac si casum ferire vellent, in distinctos quinque antagonistas choream reflectebant. Postquam diu sic bellatum est, & victoria stetit pro Christianis, hi Barbaros mutato modulorum tenore captivos præ se agentes Episcopatus Gubernatori primùm, tum Paraquariæ Prætori, tanquam Ecclesiæ & Regi Catholico, devictos stitere. Victi verò stratis humi corporibus hilariter, ut voluntarios captivos decebat, non intermissâ saltatoriâ gestulatione obsequium utrique professi, ex abrupto ad Aram novorum Indigetum se proripientes, Deo Optimo Maximo gratias egere, quòd per Ignatii Socios & Xaverii imitatores Ecclesiæ Christianæ & Regi Catholico subjeci se contigisset. Secundùm id, Quaracipucutius Casiquius, & viginti-tres alii Catechumeni Urvaicenses, ab Rocho Gonfalvio ad celebritatem etiam adducti, Emmanuèle Frias Prætoris spondente, ab Collegii Rectore solemnissimo apparatu, inter civium hilaria, Sacro Fonte lustrati sunt. Aloisius Gonfaga latius ab Gregorio XV. aris additus, magnâ etiam populorum aggratulatione ubique celebratus est. At dum sic diu ferbuissent omnia Divorum & Societatis laudibus, quasi in temperamentum nimia prosperitatis, Paraquariensis Episcopus,

juris

juris Indiarum non satis callens, ex Patronatus Regii in Indiis Occidentalibus jure contortè explicato, litis occasione arreptâ, pacem perturbavit. Ex qua lite ortis inter eum & Prætorem Regium Societatemque controversis, partito zelo illum anathemate ferit, & nos scholis in Assumptionis urbe spoliatos scripto dictoque, & missis ad Regem Catholicum inanibus querelis, ad eò graviter offendit, ut Collegii Rector veritus, ne tantæ dignitatis autoritas officeret animarum salutem, ex Instituti nostri rationibus procurandæ, coactus sit litem ad Senatum Regium deferre: quo post varios successus tandem factum, ut legitimo judice machinæ in Societatem ab Episcopo contortæ in authorem suum verterent: qui deinde palinodiam canens, alteris litteris querelas in nos ad Regem missas expunxit, & magnâ Nicolai Mastrelli Provincialis curâ, redintegratâ amicitia, procuravit absens scholas in Assumptionis urbe nobis restitui.

IN Chileno regno Rex Catholicus pergebat alere Socios, apud Chiloenses & Araucanos in vinea Domini egregiè laborantes. Ex qua Regis liberalitate occasione sumptâ, nonnulli Religiosi conati sunt res nostras invertere, spondentes se, Barbatis Araucanis & Hispanis militibus per Sacramenta curandis, Sacerdotes ex suo Ordine sine pecunia Regia alituros, si Societas inde abiret. Prætor censuram apud Regem veritus, nî ærarii publici rationibus intenderet, approbato eorum consilio, non diu distulit, quin pecunias ab Rege imperatas Societati solvi prohiberet. Quæ res ubi per Regium exercitum & Præsidia militum Indorumque pagos divulgata est, nemine dissentiente negarunt omnes, alio lacte, quàm quod hæcenus suxerant, nutrirî velle: assuevisse se Societatis moribus, proinde si ad eam alendam pecuniæ Regiæ subtraherentur, cum eâ se potiùs stipendia sua partituros, quàm utilissimis magistris privati se sinerent. Denique eò res devoluta est, ut Prætor, damnatâ præcipiti deliberatione, negatam stipem iterùm ex ærario dari juberet, ne exercitûs Regii & Indorum offensionem incurreret. Deinde Prætor, privato in Societatem affectu, Collegio Conceptionis, cui subsunt Araucani, Bonæ spei & Chiloenses Socii, amplissimos campos, cum boum equarumque armentis, attribuit, ut viri Apostolici, positâ rerum ad sustentandam vitam curâ, totos se animarum lucris impenderent. Et reverâ id præstabant, Joanne Romero Rectorè, tum in Conceptionis urbe, tum terrâ marique excurrentes Socii, ex Indorum pagis & insulis, necnon Hispanorum militum limitaneis præsiidiis, Baptismi & aliorum Sacramentorum collatione, ingenti fructu relato. Sub id tempus è maritima Chiloensium Insularum expeditione, ubi quatuordecim annos perdurarat, Melchior Vanegas revocatus est. De quo (quia ob futuram rerum novationem non aliàs mihi dicendus occurret) hæc pauca accipe.

MELCHIOREM Vanegam, unum è Provinciæ nostræ fundatoribus, & archipelagi Chiloensis clarum diuturnumque sidus, Chilensis regni metropolis ipso Virginis sine maculâ conceptæ die, anno præteriti sæculi septuagesimo-secundo, novo orbi auspiciato edidit. Is utrumque parentem è Toletorum Granatensis urbis stirpe quarto consanguinitatis gradu se attingentes habuit. Mater ejus insigni pietate matrona fuit. Pater verò militari præfecturâ insignitus, ita virtutem coluit inter arma, ut apud omnes sanctitatis famâ collectâ, in Societatem nostram paulò ante mortem adscisci meruerit. Nec Melchior noster acceptam à progenitoribus nobilitatem & domestica virtutum exempla per socordiam obscurari passus est: quippe eâ virtute primam pueritiam, mox deinceps adolescentiam exercuisse traditur, ut antiquis Anachoretis eâ ætulatâ vulgo compararetur. In horto paterno casam sibi fabricari impetrârat, ubi fræna pietati, Eremitarum ad instar, laxaret. Humi cubare, crebrâ flagellatione corpusculum castigare, inediâ vires macerare, multum orare, puellarem sexum tantum non odisse, dicacitatis & cupidiarum hostem ex professo se præbere, prima fuere virtutum ejus incunabula. Solebant perfrictæ frontis adolescentes in aprico loco extra urbem lascivire: in quos, deficientibus aliis remediis, Melchior Vanegas, initâ ad pium bellum cum

CAPUT
IV.De variis
rebus per
Chilenum
regnum
gestis.Barbari &
milites So-
cietatem
assimant.CAPUT
V.De vita &
moribus
Melchioris
Vanegæ.

Ejus patria.

Parentes.

Educatio.

Pirata op-
ta.